

Грабчук Олександр

*кандидат наук з державного управління
Державний університет «Житомирська політехніка»
<https://orcid.org/0000-0001-8066-6547>*

Актуальні проблеми досудового розслідування в Україні та шляхи їх вирішення

Анотація. Стаття присвячена комплексному аналізу сучасних проблем досудового розслідування в Україні та розробці науково обґрунтованих пропозицій щодо їх вирішення. У процесі дослідження використано такі методи дослідження, як: статистичний аналіз даних про діяльність органів досудового розслідування; порівняльно-правовий метод для дослідження зарубіжного досвіду; соціологічний аналіз результатів опитувань громадської думки щодо довіри до правоохоронних органів; системний підхід до вивчення взаємозв'язків між різними проблемами досудового розслідування.

Визначено три основні проблеми досудового розслідування: надмірне перевантаження органів розслідування, формальний підхід до збирання доказів та недовіра суспільства до правоохоронної системи. Проаналізовано зарубіжний досвід вирішення аналогічних проблем, зокрема реформу поліції, проведenu в 2015–2017 роках у Швеції, та використання соціальних мереж правоохоронними органами Великої Британії для підвищення прозорості та довіри. Запропоновано комплекс заходів для вирішення виявлених проблем: активне застосування інституту угод, декриміналізація незначних діянь, посилення контролю за якістю доказування, запровадження персональної відповідальності слідчих, створення ефективної системи комунікації з громадськістю. Особливу увагу приділено необхідності системного підходу до реформування, що містить технологічне оновлення, підвищення кваліфікації кадрів та зміцнення матеріально-технічної бази органів досудового розслідування.

Практичне значення дослідження полягає у можливості використання запропонованих рекомендацій органами державної влади під час розробки стратегій реформування правоохоронної системи України відповідно до європейських стандартів правосуддя.

Ключові слова: досудове розслідування; кримінальний процес; органи досудового розслідування; доказування; довіра суспільства; правоохоронна система.

Актуальність теми. Досудове розслідування є фундаментальною основою у всій системі кримінального судочинства України, що визначає ефективність правосуддя та рівень захисту прав людини. На сучасному етапі розвитку української правової системи питання якості та результативності досудового розслідування набувають особливої актуальності в контексті євроінтеграційних процесів та необхідності приведення національного законодавства у відповідність до міжнародних стандартів.

Сучасні виклики, які постають перед органами досудового розслідування, зумовлені як об'єктивними факторами (зростання злочинності, ускладнення способів вчинення злочинів, технологічний прогрес), так і суб'єктивними проблемами (кадровий дефіцит, недостатнє фінансування, недосконалість нормативно-правового регулювання). Водночас існуючі проблеми досудового розслідування негативно впливають на довіру суспільства до правоохоронної системи, що підриває основи правової держави та демократичного суспільства.

Особливої уваги потребує аналіз практичного стану досудового розслідування, виявлення його основних недоліків та розробка науково обґрунтованих пропозицій щодо їх усунення. Це зумовлюється комплексним дослідженням проблематики досудового розслідування в Україні з урахуванням зарубіжного досвіду та сучасних тенденцій розвитку кримінального процесуального права.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблематика досудового розслідування в Україні привертає увагу багатьох науковців та практиків. Теоретичні основи кримінального процесу та досудового розслідування досліджували у своїх роботах: В.Г. Дрозд [4], Л.І. Аркуша, Л.М. Гуртієва, М.О. Д'ячкова, І.В. Загородній, А.В. Мурзановська, А.В. Підгородинська, О.О. Торбас [9]. Проблемні аспекти початку досудового розслідування та порядок застосування ст. 214 КПК України детально досліджували С.О. Патюк та І.А. Щербак [7]. Проблеми доказування в кримінальному процесі досліджували І.Беспалько [1], О.О. Бондаренко [2], які обґрунтували важливість якісного підходу до збирання та оцінки доказів. Різні аспекти питання довіри суспільства до правоохоронних органів та шляхи її підвищення розглядали М.Сатпаєв [8] та А.Кубаєнко [6], які запропонували заходи з покращення іміджу правоохоронної системи.

Водночас, незважаючи на значну кількість досліджень, питання комплексного вирішення сучасної проблеми досудового розслідування з урахуванням реалій сьогодення залишається недостатньо розробленим, що зумовлює актуальність даного дослідження.

Метою статті є аналіз актуальних проблем досудового розслідування в Україні та розробка практичних рекомендацій щодо їх вирішення на основі вивчення вітчизняного та зарубіжного досвіду.

Викладення основного матеріалу. Досудове розслідування є найважливішим етапом кримінального процесу, від якого залежить ефективність кримінального переслідування, дотримання прав людини та законності в Україні. Саме на цій стадії закладаються підвалини майбутнього судового розгляду, формується доказова база та визначається обсяг обвинувачення.

Враховуючи здійснену оцінку сучасного стану досудового розслідування в Україні, виокремлено типові проблеми досудового розслідування.

Проблема перевантаження органів досудового розслідування виражається у високій кількості справ на одного слідчого. Цей фактор затягує строки досудового розслідування, знижує його якість, призводить до процесуальних порушень і недовіри суспільства до правоохоронної системи загалом. Часто слідчі змушені займатися не лише проведенням досудового розслідування, а й виконувати інші нетипові для слідства завдання (наприклад, охороняти громадський порядок тощо).

Згідно з офіційними даними, у 2024 році Державне бюро розслідувань (ДБР) удвічі збільшило свої показники порівняно з попереднім роком: було розслідувано майже 156 тисяч справ [3]. У січні 2025 року обліковано вже 19 256 кримінальних правопорушень у провадженнях, досудове розслідування в яких здійснюється ДБР [5].

Причиною перевантаження органів досудового розслідування є велика кількість дрібних кримінальних справ, що забирають ресурси слідчих, недостатня кількість кваліфікованих кадрів, відсутність дієвого та ефективного розподілу справ за складністю та пріоритетністю, обмежене застосування альтернативного кримінального переслідування (наприклад, медіація, штрафи тощо).

Вирішення цієї проблеми вбачаємо в активному застосуванні інституту угод у кримінальному процесі, декриміналізації окремих діянь незначної суспільної небезпеки, регулярному навчанні та підвищенні кваліфікації слідчих, підвищенні їхньої заробітної плати та соціальних гарантій для стимулювання залучення молодих спеціалістів. У будь-якому разі зменшення навантаження на органи досудового розслідування є систематичним та комплексним завданням, яке вимагає постійної реформи, технологічного оновлення та зваженої кадрової політики. Без вирішення цієї проблеми подальший розвиток ефективного досудового розслідування в Україні буде значно ускладнено.

Ще однією із проблем досудового розслідування є формальний підхід слідчих до збирання доказів. Проблема формального підходу у роботі з доказовою базою під час проведення досудового розслідування полягає в тому, що слідчі механічно збирають «формальні» докази без оцінки їх якості та логічного зв'язку з предметом доказування, а також критичної оцінки їх змісту. Формальний підхід до збирання доказів є типовою ситуацією, коли слідчі зосереджені на кількісному, а не якісному аспекті доказової бази, тобто не надають належної уваги їх змісту, допустимості, достовірності та достатності. Це одна з основних проблем у діяльності органів досудового розслідування, що створює серйозні наслідки для справедливого правосуддя.

Формалізм у збиранні доказів зумовлений низкою системних проблем. По-перше, це недостатня професійна підготовка слідчих кадрів, особливо в частині володіння сучасними криміналістичними методиками та технологіями. Багато слідчих не мають достатніх знань щодо специфіки роботи із вилученням специфічних категорій доказів, особливостями їх збереження та дослідження.

По-друге, значну роль відіграє важке навантаження на слідчих, що призвело до прагнення швидше «закрити» провадження, аніж провести якісне розслідування. Часові обмеження та статистичні показники часто стають більш пріоритетними за якість розслідування.

По-третє, недосконалість системи контролю з боку процесуальних керівників, які не завжди належно перевіряють якість зібраних доказів та обґрунтованість процесуальних рішень слідчого.

Проблема формального підходу виявляється насамперед у складанні однотипних протоколів без глибокого аналізу обставин справи, ігноруванні альтернативних версій подій, що призводить до упередженості, недостатньої мотивації, перевантаженості справами та зосередження слідчої уваги на швидкому завершенні провадження замість його якісного розслідування. Додатковими проявами формального підходу є поверхневе проведення слідчих дій без урахування їх специфіки та мети, недостатня взаємодія з експертними установами та спеціалістами, ігнорування можливості використання спеціальних знань, а також формальне ставлення до забезпечення прав учасників кримінального провадження.

Наслідками цього є визнання доказів недопустимими, ризик виправдання винних або засудження невинних осіб, порушення прав людини (зокрема права на захист) і у кінцевому підсумку – недовіра громадськості до правоохоронної системи. Крім того, формальний підхід призводить до загального зниження ефективності кримінального провадження та підвищує ризик скасування вироків судами вищих інстанцій через порушення процесуального закону під час збирання доказів.

Особливо небезпечним є те, що формальний підхід може призвести до втрати важливих доказів або неможливості їх використання в суді через порушення процедури їх отримання. Це створює передумови для безкарності злочинців та підриває довіру до органів правопорядку.

До можливих шляхів розв'язку зазначеної проблеми, на нашу думку, варто віднести підвищення професійної підготовки слідчих (зокрема в сфері криміналістики, психології допиту), посилення

контролю процесуального керівника за дотриманням стандартів доказування, застосування сучасних технологій, які забезпечують точність і об'єктивність збору доказів, підвищення мотивації слідчих, оптимізація навантаження та підслідності.

Важливим напрямом є впровадження систематичної професійної освіти для правоохоронців, яка складається з регулярних тренінгів щодо новітніх методик розслідування, обміну досвідом з колегами, стажування в провідних експертних установах. Необхідно також розробити систему стимулювання якісної роботи слідчих, побудовану не тільки на кількісних, але й на якісних показниках їх діяльності.

Доцільним є створення розгалуженої системи слідчих підрозділів за різними критеріями розслідування окремих категорій злочинів, що дозволить слідчим поглиблювати експертизу в конкретних сферах та підвищувати якість досудового розслідування. Також прокурор повинен активніше здійснювати процесуальне керівництво, зокрема, аналіз доказів не лише на їхню наявність, а й через глибоку призму їх належності, достатності та допустимості. Процесуальні керівники повинні не лише формально перевіряти документи, але й аналізувати логічність та обґрунтованість висновків слідчого, давати конкретні вказівки щодо усунення недоліків у доказовій базі.

Крім того, необхідно запровадити систему регулярного моніторингу якості досудового розслідування, що стосується аналізу рішень судів про визнання доказів недопустимими, вивчення причин повернення прокурором справ для додаткового розслідування та розробки на цій основі рекомендацій щодо покращення роботи слідчих підрозділів.

Ще однією достатньо поширеною і комплексною проблемою досудового розслідування є недовіра суспільства до правоохоронної системи. Вона виражається у сталій думці громадськості, що досудове розслідування (незалежно від органу та території його проведення) здебільшого є упередженим або корумпованим. Така недовіра є результатом багаторічної безкарності, зловживань, формалізму та відсутності прозорості в діяльності слідчих підрозділів.

Недовіра до правоохоронної системи формувалася протягом десятиліть і має глибокі історичні корені. Радянська модель правоохоронної системи, в якій органи внутрішніх справ часто використовувалися як інструмент політичного тиску, залишила свій відбиток на суспільній свідомості. Перехідний період після здобуття незалежності характеризувався слабкістю державних інституцій, яка створила сприятливі умови для поширення корупційних практик у правоохоронних органах.

Проблема недовіри особливо загострюється під час розслідування резонансних справ, коли громадськість стає свідком очевидних порушень процедур, затягування розслідування або його безпідставного припинення. Медійні скандали, пов'язані з неправомірними діями працівників правоохоронних органів, формують негативний образ всієї системи в очах суспільства.

Згідно з опитуванням, проведеним фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва спільно з соціологічною службою Центру Разумкова, найчастіше громадяни серед можливих відповідей щодо причин незаконної поведінки правоохоронців обирали:

- впевненість співробітників-порушників у власній безкарності – 42,3 %;
- корумпованість безпосередніх керівників правоохоронців, які вчинили порушення – 37,8 %;
- недосконалість законодавства, відсутність жорстких покарань для порушників – 36,2 %;
- кругова порука серед правоохоронців і захист порушників з боку керівництва – 35 %;
- байдужість керівництва країни до проблем злочинності серед правоохоронців – 20,9 %;
- тісні зв'язки, злиття правоохоронних органів та злочинних груп – 20 %;
- незавершеність реформи правоохоронних органів – 18,7 %;
- некомпетентність, непрофесіоналізм вищого керівництва правоохоронних органів – 18,7 %;
- незадовільна профілактична робота з кадрами всередині правоохоронних органів – 11,3 % [8].

Розслідування корупційних діянь, перевищення повноважень, примушувань з боку слідчих повинно завершуватися притягненням до відповідальності, а не просто службовими розслідуваннями. Будь-які неправомірні дії слідчого в межах кримінального провадження повинні тягнути за собою не лише ухвалу слідчого судді про зобов'язання усунути порушення, а й персональну відповідальність конкретного слідчого за допущені процесуальні порушення.

Важливим елементом є запровадження системи персональної відповідальності керівників за дії підлеглих. Це означає, що начальники слідчих підрозділів повинні нести дисциплінарну, а в окремих випадках і кримінальну відповідальність за систематичні і постійні процесуальні порушення з боку підпорядкованих їм слідчих працівників. Така практика успішно функціонує в багатьох європейських країнах і сприяє формуванню культури відповідальності на всіх рівнях ієрархії.

Посилення вимог до кандидатів у слідчі підрозділи забезпечуватиме якість слідчого контингенту: мотиваційні тестування, психологічні оцінки, систематичні навчання. Необхідно запровадити багатоступінчасту систему відбору, яка стосуватиметься не лише перевірки професійних знань, але й психологічної придатності, стресостійкості, етичних якостей кандидатів.

Важливим напрямом є створення системи безперервного професійного розвитку слідчих кадрів. Це передбачає регулярні курси підвищення кваліфікації, стажування в зарубіжних правоохоронних органах, участь у міжнародних програмах обміну досвідом. Особливу увагу слід приділити вивченню міжнародних стандартів розслідування, технологій криміналістики, методів роботи з доказами.

Публічне висвітлення окремих справ, де правоохоронці понесли відповідальність (а не їх закриття від громадськості), може стати важливим сигналом суспільству про відкритість правоохоронної системи. Водночас важливо дотримуватися балансу між прозорістю та захистом персональних даних, а також інтересами досудового розслідування у триваючих кримінальних провадженнях.

Ефективним інструментом є створення публічних реєстрів дисциплінарних стягнень, які б містили інформацію про характер порушень і застосовані санкції без розголошення персональних даних порушників. Такі реєстри функціонують у США, Канаді та деяких європейських країнах, демонструючи суспільству серйозність ставлення до дисципліни в правоохоронній системі.

Інформаційні кампанії щодо реформи слідчих підрозділів, а також їхня активна присутність у соціальних мережах із метою донесення до суспільства позитивних прикладів уже починають давати результати в процесі формування довіри громадськості в Україні. Зарубіжні правоохоронні органи використовують у своїй роботі соціальні мережі (наприклад, Facebook), відеохостинг із функціями соціальної мережі YouTube, а також широко використовують Twitter як соціальний медійний інструмент для розповсюдження інформації. Наприклад, у Великій Британії та Північній Ірландії система оповіщень через Twitter забезпечує доступ до всієї інформації, що надходить від правоохоронних органів, пожежної служби та інших державних структур [6].

Розвиток цифрової комунікації передбачає не лише поширення інформації, але й налагодження двостороннього діалогу з громадськістю. Онлайн-платформи для отримання скарг і пропозицій, віртуальні консультації з правових питань, прямі трансляції публічних заходів – усе це сприяє формуванню довірчих відносин між правоохоронцями та суспільством.

Особливо ефективними є інтерактивні проекти, такі як: віртуальні екскурсії слідчими підрозділами, онлайн-лекції про роботу слідчих, просвітницькі відеоролики про права громадян під час взаємодії з правоохоронцями. Такі ініціативи допомагають зруйнувати стереотипи та сформувати більш реалістичне уявлення про діяльність правоохоронної системи.

Дієвим також є проведення круглих столів та обговорень з представниками різних груп юридичних спільнот (правоохоронців, прокурорів, адвокатів суддів тощо), під час яких визначаються можливі позитивні закордонні приклади підвищення ефективності правоохоронної системи та зміцнення довіри суспільства [10]. Такі ініціативи сприяли зміцненню довіри громадян до поліції та покращенню безпеки в громадах.

Важливим напрямом є подальше створення та функціонування громадських наглядових рад при правоохоронних органах, до складу яких входили б представники різних верств суспільства: журналісти, правозахисники, представники бізнесу, релігійних конфесій, молодіжних організацій. Такі ради мали б право отримувати інформацію про діяльність підрозділів, вносити пропозиції щодо покращення роботи, брати участь у розгляді скарг громадян.

Запровадження міжнародних стандартів правоохоронної діяльності є важливим фактором підвищення довіри. Участь українських правоохоронців у міжнародних місіях, стажування в зарубіжних поліцейських академіях, впровадження кращих світових практик – усе це сприяє професіоналізації системи.

Важливим є досвід скандинавських країн, де рівень довіри до правоохоронних органів є одним із найвищих у світі. Принципи відкритості, підзвітності, орієнтації на служіння громаді, які лежать в основі їх діяльності, можуть стати орієнтиром для реформування української системи.

Підвищення рівня правової культури населення є не менш важливим завданням ніж реформування самої правоохоронної системи. Громадяни, які знають свої права та розуміють процедури роботи правоохоронних органів, менше схильні до корупційних практик і краще контролюють якість роботи правоохоронців.

Покращення матеріального забезпечення працівників правоохоронних органів є також суттєвим фактором підвищення довіри. Гідна заробітна плата, соціальні гарантії, можливості кар'єрного зростання зменшують корупційні ризики та підвищують престиж професії. Водночас необхідно запровадити систему економічного стимулювання якісної роботи: премії за високі показники розкриття злочинів, додаткові виплати за участь у складних розслідуваннях, фінансову мотивацію для підвищення кваліфікації.

Не слід забувати про інтеграцію між правоохоронними органами та громадськістю, адже фактично правоохоронці служать суспільству і захищають його. Тільки комбіновані взаємовідносини між правоохоронцями та громадянами можуть дати позитивний та довготривалий ефект. Зарубіжний досвід свідчить, що попри неоднозначну оцінку на різних етапах розвитку, зближення правоохоронних органів і громадськості загалом є успішним. Концепція цивільної поліції має свої історичні витoki у Вікторіанській Великій Британії [11]. Сучасна британська поліція розвиває програму Police Community Support Officers (PCSOs) – інститут спеціальних офіцерів підтримки громади, орієнтованих на роботу з місцевими мешканцями. Від часу запровадження у 2002 році PCSOs суттєво сприяли зміцненню взаємодії поліції з місцевими громадами та підвищенню рівня їх залучення [12]. Їхніми основними функціями є підвищення видимості поліції на вулицях, взаємодія з громадськістю та вирішення незначних проблем, які дозволяють присяжним офіцерам зосередитися на більш серйозних злочинах.

Вони патрулюють райони пішки, спілкуються з місцевими жителями та підприємцями, збирають інформацію, допомагають у вирішенні конфліктів та забезпечують відчуття безпеки.

Це одним прикладом є реформування поліції задля підвищення довіри громадян, проведене в 2015–2017 роках у Швеції. Основні нововведення стосувалися функціонування муніципальних поліцейських, що своєю чергою наблизило поліцію до громадян та дозволило краще розуміти локальні проблеми. Поліція почала активно співпрацювати з місцевими органами влади для вирішення питань безпеки; взяла на себе зобов'язання перед громадою щодо розв'язання конкретних проблем, що підвищило її підзвітність; зосередила увагу на запобіганні злочинності через роботу з молоддю та вразливими групами населення. Такий комплексний підхід дав позитивний результат у контексті зміцнення довіри до поліції. Подібну модель доцільно запровадити й в Україні у сфері взаємодії зі слідчими підрозділами, що сприятиме як профілактиці злочинів, так і їхньому оперативному та ефективному розкриттю.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, основні проблеми досудового розслідування в Україні містять системний характер та взаємопов'язані між собою. Передача органів досудового розслідування, формальний підхід до збирання доказів і недовіра суспільства до правоохоронної системи становлять єдиний комплекс взаємопов'язаних проблем, що потребують комплексного вирішення. Надмірне навантаження на органи досудового розслідування, що підтверджується статистичними даними, погіршує якість розслідування та порушення процесуальних вимог. Це потребує термінового перегляду системи розподілу справ та оптимізації навантажень. Однієї з найбільш гострих проблем, вирішення якої дозволить підвищити ефективність у всій системі кримінального судочинства, є формальний підхід до збирання доказів. Потрібен перехід від кількісного до якісного підходу в роботі з доказовою базою. Крім того, недовіра суспільства до правоохоронної системи значно ускладнює процес розслідування та потребує системної роботи з відновлення репутації органів досудового розслідування.

Аналіз міжнародної практики (досвід Швеції, Великої Британії) демонструє ефективність комплексного підходу до реформування правоохоронної системи з акцентом на взаємодії з громадськістю та підвищенні прозорості діяльності.

До практичних рекомендацій, які дозволять вирішити зазначені проблеми, належать:

- впровадження в органах досудового розслідування ефективної системи розподілу кримінальних справ за критеріями складності та пріоритетності;
- активізація використання інституту угод у кримінальному процесі та декриміналізація деяких незначних правопорушень;
- посилення контролю процесуального керівника за якістю доказування та дотримання стандартів розслідування;
- запровадження системи персональної відповідальності слідчих за процесуальні порушення;
- розробка та реалізація довгострокової стратегії відновлення довіри суспільства до правоохоронних органів через прозорість, підзвітність та активну комунікацію з громадськістю;
- створення системи «муніципальних слідчих» для забезпечення тіснішого зв'язку з місцевими громадами.

Впровадження наведених заходів потребує достатнього фінансування та скоординованих зусиль усіх суб'єктів кримінального процесу. Тільки комплексний підхід до реформування системи досудового розслідування може забезпечити її ефективність та відповідність європейським стандартам правосуддя.

Список використаної літератури:

1. *Беспалько І.* Особливості кримінального процесуального доказування під час провадження на підставі угод / *І.Беспалько* // Юридичний вісник. – 2022. – № 1. – С. 34–43.
2. *Бондаренко О.О.* Предмет доказування у кримінальному процесі України / *О.О. Бондаренко* // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. – 2024. – № 3 (83). – С. 196–202.
3. У 2024 році ДБР вдвічі збільшило свої показники порівняно з попереднім роком : Бюро розслідувало майже 156 тисяч кримінальних проваджень (ІНФОГРАФІКА) / Державне бюро розслідувань. – 2025 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://dbr.gov.ua/news/u-2024-roci-dbr-vdvichi-zbilshilo-svoipokazniki-porivnyano-z-poperednim-rokom-byuro-rozslidovalo-majzhe-156-tisyach-kriminalnih-provadjzen>.
4. *Дрозд В.Г.* Правове регулювання досудового розслідування: проблеми теорії та практики : монографія / *В.Г. Дрозд*. – Одеса : Гельветика, 2018. – 448 с.
5. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення за січень 2025 р. / Офіс Генерального Прокурора. – 2025 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-zareystrovani-kriminalni-pravoporushennya-ta-rezultati-yih-dosudovogo-rozsliduvannya-2>.
6. *Кубасенко А.* Взаємодії поліції та суспільства у сфері реалізації правоохоронної функції / *А.Кубасенко* // Юридичний вісник. – 2020. – № 2. – С. 81–87.
7. *Патюк С.О.* Проблемні питання початку досудового розслідування в Україні / *С.О. Патюк, І.А. Щербак* // Підприємництво, господарство і право. – 2021. – № 5 (41). – С. 241–246.
8. Соціопитування : Недовіра до правоохоронців – наслідок безкарності злочинців у погонах / Український інтерес. – 2020 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://uain.press/news/sotsopytuvannya-nedovira-do-pravoohorontsiv-naslidok-bezkarnosti-zlochyntsv-u-pogonah-1330808>.

9. Теорія та практика досудового розслідування в умовах протидії : навч.-метод. посібник. / Л.І. Аркуша, Л.М. Гуртієва, М.О. Д'ячкова та ін. – 2-ге вид., перероб. – НУ «ОЮА» ; Одеса : Фенікс, 2023. – 136 с. DOI: 10.32837/11300.25208.
10. У Кам'янці-Подільському представники правоохоронних органів та адвокатури обговорили взаємодію у кримінальному провадженні / Безоплатна правнича допомога [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://legaid.gov.ua/novyny/u-kam-yantsi-podilskomu-predstavnyky-pravoohoronnyh-organiv-ta-advokatury-obgovoryly-vzayemodiyu-u-kryminalnomu-provadhenni/>.
11. Kocak D. Rethinking Community Policing in International Police Reform : Examples from Asia / D.Kocak. – London : Ubiquity Press, 2018. DOI: 10.5334/bcb.
12. Rogers C. Police community support officers // Plural Policing. – Bristol : Policy Press, 2016. – P. 81–84. DOI: 10.51952/9781447326397.ch005.

References:

1. Bepalko, I. (2022), «Osoblyvosti kryminalnoho protsesualnoho dokazuvannya pid chas provadzhennia na pidstavi uhod», *Yurydychnyi visnyk*, No. 1, pp. 34–43.
2. Bondarenko, O.O. (2024), «Predmet dokazuvannya u kryminalnomu protsesi Ukrainy», *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya Pravo*, No. 3 (83), pp. 196–202.
3. Derzhavne biuro rozsliduvan (2025), «U 2024 rotsi DBR vdvichi zbilshylo svoi pokaznyky porivniano z poperednim rokom: Biuro rozslidovalo maizhe 156 tysiach kryminalnykh provadzen (INFOHRAFIKA)», [Online], available at: <https://dbr.gov.ua/news/u-2024-roci-dbr-vidvichi-zbilshilo-svoi-pokazniki-porivnyano-z-poperednim-rokom-byuro-rozslidovalo-majzhe-156-tysyach-kryminalnih-provadhan>
4. Drozd, V.H. (2018), *Pravove rehuliuвання dosudovoho rozsliduvannya: problemy teorii ta praktyky*, monohrafiia, Helvetyka, Odessa, 448 p.
5. Ofis Heneralnoho Prokurora (2025), «Yedynyi zvit pro kryminalni pravoporushennia za sichen 2025 r.», [Online], available at: <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-zareystrovani-kryminalni-pravoporushennia-ta-rezultatyih-dosudovogo-rozsliduvannya-2>
6. Kubaienko, A. (2020), «Vzaiemodii politsii ta suspilstva u sferi realizatsii pravookhoronnoi funktsii», *Yurydychnyi visnyk*, No. 2, pp. 81–87.
7. Patiuk, S.O. and Shcherbak, I.A. (2021), «Problemni pytannia pochatku dosudovoho rozsliduvannya v Ukraini», *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo*, No. 5 (41), pp. 241–246.
8. «Sotsopytuvannya: Nedovira do pravookhorontsiv – naslidok bezkarnosti zlochyntsv u pohonakh», *Ukrainskyi interes*, [Online], available at: <https://uain.press/news/sotsopytuvannya-nedovira-do-pravoohorontsiv-naslidok-bezkarnosti-zlochyntsv-u-pogonah-1330808>
9. Arkusha, L.I., Hurtiieva, L.M., Diachkova, M.O. et.al. (2023), *Teoriia ta praktyka dosudovoho rozsliduvannya v umovakh protydii*, navch.-metod. posibnyk, 2nd ed., Feniks, Odessa, 136 p., doi: 10.32837/11300.25208.
10. «U Kamiansi-Podilskomu predstavnyky pravookhoronnykh orhaniv ta advokatury obhovoryly vzaiemodiiu u kryminalnomu provadhenni», *Bezoplatna pravnycha dopomoha*, [Online], available at: <https://legaid.gov.ua/novyny/u-kam-yantsi-podilskomu-predstavnyky-pravoohoronnyh-organiv-ta-advokatury-obgovoryly-vzayemodiyu-u-kryminalnomu-provadhenni/>
11. Kocak, D. (2018), *Rethinking Community Policing in International Police Reform: Examples from Asia*, Ubiquity Press, London, doi: 10.5334/bcb.
12. Rogers, C. (2016), «Five: Police community support officers», *Plural Policing*, Policy Press, Bristol, pp. 81–84, doi: 10.51952/9781447326397.ch005.

Hrabchuk O.

Current Problems of Pre-trial Investigation in Ukraine and Ways to Solve Them

Abstract. The article is devoted to a comprehensive analysis of modern problems of pre-trial investigation in Ukraine and the development of scientifically grounded proposals for their solution. The research employed the following methods: statistical analysis of data on the activities of pre-trial investigation bodies; comparative legal method for studying foreign experience; sociological analysis of public opinion survey results regarding trust in law enforcement agencies; systematic approach to studying the interrelationships between various problems of pre-trial investigation.

Three main problems of pre-trial investigation have been identified: excessive overload of investigation bodies, formal approach to evidence collection, and public distrust of the law enforcement system. The foreign experience in solving similar problems has been analyzed, particularly the police reform in Sweden in 2015-2017 and the use of social networks by law enforcement agencies in Great Britain to increase transparency and trust. A set of measures to solve the identified problems has been proposed: active application of plea bargaining institute, decriminalization of minor offenses, strengthening control over the quality of evidence gathering, introduction of personal responsibility of investigators, creation of an effective communication system with the public. Special attention is paid to the need for a systematic approach to reform, which includes technological updates, personnel qualification improvement, and strengthening the material and technical base of pre-trial investigation bodies.

The practical significance of the research lies in the possibility of using the proposed recommendations by state authorities when developing strategies for reforming Ukraine's law enforcement system in accordance with European justice standards.

Keywords: pre-trial investigation; criminal process; pre-trial investigation bodies; evidence gathering; public trust; law enforcement system.